

gra morta» dels docs. dels Ss. IX-XI com el *Segre morta* de la pron. actual són pseudo-etimologies (populars o curialesques) tan ridícules com mancadetes de sentit comú (altrament on s'és vist que el riu *Segre* tingués gènere femení).

¹ La geografia i la forma dels NLL citats són correctes i fàcils de reconèixer. El «iungente» (confluència) és el del riu de la Molina, amb el seu afl. dr., la clotada d'*Ovella* («Uvela»), que en efecte, s'ajunten dessota Segremorta. Ovella era una altra antiga parròquia, que figura immediata abans de Segremorta en l'Acta C. SdÜrg. de 839, i avui és encara ben conegut com «porxo d'*ubèla*» (vist i oït a la Molina i a Alp, 1935, 1937), que és sota un gran penyal, el «cher» del doc.; segueixen després la «ri-vi matrice», fonts del riu de la Molina; el coll del *Pal* i *Gréixer*, que són les dues collades pirinenques per on es passa d'Alp a la vall de Gréixer de l'alt Berguedà, damunt Bagà i Brocà. — ² Com que el *Cart. de Tavèrnoles* és una còpia (acurada) feta cap al S. XI, suposo que Ponsich es deu referir al doc. p. p. Villanueva en posar «villa *Sogra mortua*» en el S. XI.

Segreny, V. Seguereny Segrià, V. Segre

SEGÜ

Forma antiga (i única correcta històricament) de SE-³⁰ GUR, determinatiu del nom de la POBLA DE SE- GUR, la important vila del Pallars Jussà, vora la confluència del Flamicell amb la Noguera Pallaresa.

Com que l'essencial d'aquesta qüestió etimològica ja el tinc publicat, val més repetir-ho, com a resum orientador que ens estalviarà paraules. A propòsit dels noms cèltics que formen un grup en el Pallars Jussà:

«La Poble de Segur, dont le nom ancien est *Segü*: un -r de fantaisie, qui aujourd'hui même ne se prononce pas: le -ü vient forcément de -un; et, en fait, des formes documentaires, *Segun* et *Seguni*: qui a pu perdre le -d- avant la chute de l'o (de SEGODŪNUM), comme il arrive souvent, rappelons *Laon* et *Lyon* < LUGUDUNUM » (E.T.C. I, 194).¹

En el *DECat* VII, 753, vaig haver d'clarir-hi, amb raonable protesta: «nota d'*AlcM*, que és exemple de la frivolitat i distracció de què pateixen, en toponomàstica els autors (com molts): abans de voler esmenar la plana a qui s'hi ha dedicat tota la vida, haurien de llegir-lo atentament. Confonen un NL amb un grup de topònims diferents. Que s'escriu *Segun* --- i ve de SEGODUNUM, només ho vaig dir del llogaret agregat a la Poble de Segur, no relacionat amb els NLL *Segur*, els quals, naturalment, vénen de SECURUS ---; i quant a l'oc. (no fr.), més val que no s'hi fiquin, mostrant que saben ben poc d'aquella llengua...»

Heus ací ara les proves. Escriu Abadal: «L'actual *Poble de Segur* tindria com a origen la «spelunca de *Seguni*» de què parla un dels nostres docs. (n.º 3) i precisament la seva traslació i reconstrucció al pla li

donaria el nom de *La Poble*; el mateix document parla d'una «spelunca de *Teudoro*»; que podria pertànyer al terme de *Censuis*».

De fet, sembla que *Secuno* es devia aplicar a tota una petita zona de l'extrem inferior de la conca del Flamicell, immediata ja a la confluència amb la Noguera. Car no fou solament unes *esplugues*, sinó també un mas, un puig, i uns individus establerts allí, que dugueren aqueix nom.

¹ *El Mas de Segü*, a la confluència dels dos rius, avui desaparegut, però els meus inf. locals, en l'enq. de 1957 en conservaven viva memòria (anotat a la Poble i a Torallola, XVII, 77); també en parla Zeferí Rocafort —junt amb moltes més dades locals— en un excellent estudi; ² potser és el «capmàs» a què al·ludeix el document de 1316 (infra).

² *El Puig de Segü*, que tenim ben documentat en textos dels Ss. XIV-XV. 1336: carta de població donada pel Vescomte de Vilamur als qui faran la «poble» vora aquest puig: «intendentes incrementum loci nostri *popule de Segü* et *Podii de Segü* --- tractatum extitit --- inter homines locorum *Podii* et *Popule de Segü* ---, locorum *Podii de Segü* et de la Poble»; i segueix parlant llargament de diversos «capmaserios, faciunt unum ospitium, vid. Raymundus d'*Esplugas*» i altres «capmaserios», que cita més avall (Font Rius, C. d. p., § 37, 551, 227.15) i segueix igual a les pp. següents donant sempre la forma *Segü* sense -r. 1359: Puig de *Sagü* (*CoDoACA* XII, 75); 1408: «al Putg de *Segü* e a la serra de Claverol e --- Canals e Personada --- e Toralla ---» (MiretS., *Templ.*, p. 452); veg. més sobre això en Lluís Casanovas, *Notes Hist. de La Poble de Segur*, 1958; Sanahuja, *Carta Puebla de la Poble y Puig de Segur* (Ilerda v, 75 ss.); i Font R., p. 662. Identificaríem probablement «Puig de Segü» amb el llogaret de Puigmanyons, situat damunt la Poble.

³ L'espluga o *esplugues*, a què es refereix Abadal, eren no una sinó unes quantes. Una altra de molt gran es veu a l'esq. del Flamicell, a mig aire de la muntanya, un bon tros avall de la desembocadura del riu de Serradell i Erinya, exactament damunt el k. 37 de la carretera, l'entrada de la qual està tancada per una gran paret: renovació segurament de la que servia per resguardar la gent quan era habitada. Ben cert també que la gent d'aqueixes *esplugues*, junt amb la dels capmasos (o -maserios) que hem vist en el doc. de 1336, serien els que formaren la nova poble.

⁴ Un altre encara: «Capmàs de Guillem *Segü* de Menyl» en doc. pallarès de 1316 (Hinojosa, *Reg. Señ. Cat.*, p. 117).

Completem encara les cites que proven que el mot *Segü* terminava en -un o -ü, sense -r. 976 o 978, des del castell *Odeze* fins a «la Spelunca de *Seguni*» (Abadal, l. c.); 1276: *Segun* (Soldevila, *Pere el Gran* I, 2a. part, rectificat la grafia *Segur*, impresa en la mateixa obra, en el doc. de 1277, p. 83); 1280: *Popula de Segu* (Coy, *Hist. de Sort*, p. 78); la *Popula vocata Segu* (Coy, p. 79); 1359: «*Poble de Sagü*» (*CoDoACA* XII, 75); 1518: *La Poble de Segü*, citada junt amb *Gerri al Spill de Castellbò*, fº 128r.